

Zvi Aharoni / Hermann Arndt

Droga życiowa Frankfurczyk w XX wieku

Uwaga dotycząca używanych imion i nazwisk: Hermann Zvi Aronheim w ciągu swojego życia nosił różne nazwiska. W Palestynie i Izraelu znany był jako Zvi Aharoni, później, po przeprowadzce do Anglii, przyjął inne imię i nazwisko – Hermann Arndt. W poniższym tekście imiona i nazwiska używane są zgodnie z odpowiednimi etapami jego życia. Dla zachowania spójności w tekście przeważnie pojawia się imię i nazwisko Hermann Arndt, ponieważ nosił je aż do końca życia.

Hermann Zvi Aronheim urodził się 6 lutego 1921 roku w klinice na zbiegu ulic Bahnhofstraße i Spiekerstraße we Frankfurcie nad Odrą. Później, pod nazwiskiem Zvi Aharoni, mieszkał w Palestynie i Izraelu. Po przeprowadzce do Anglii przyjął nowe imię i nazwisko – Hermann Arndt. Jego ojciec, Heinrich Aronheim (1880–1937), był adwokatem, a matka Eugenie z domu Simon (1888–1980) po śmierci męża zorganizowała emigrację rodziny. Hermann Arndt miał dwóch braci, Hansa Josefa i Petera Michaela.

Fot. 1: Hermann Zvi Aronheim jako młody mężczyzna

Fot. 2: Hermann Arndt przed domem przy Ferdinandstraße 15 we Frankfurcie nad Odrą podczas wizyty w 1994 roku

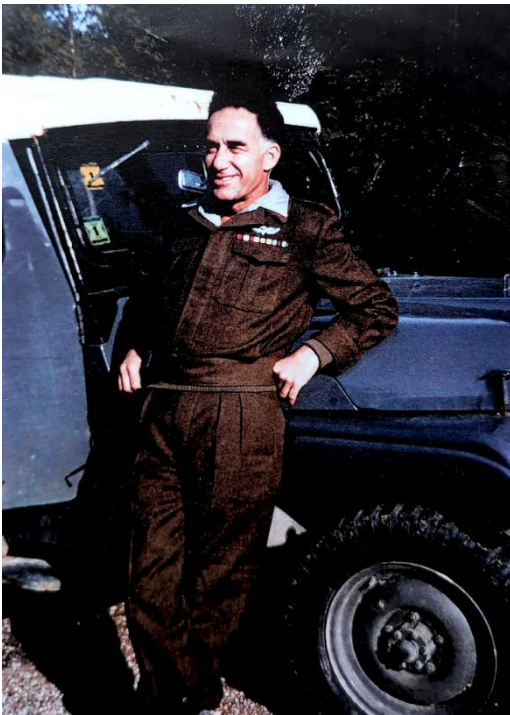
Rodzina Ahornheimów mieszkała w domu przy Ferdinandstraße 15. Hermann uczęszczał od 1927 roku do szkoły podstawowej przy Fürstenwalder Straße, a od 1930 roku do Gimnazjum im. Fryderyka (Friedrichsgymnasium) przy Gubener Straße. W swoich późniejszych listach Hermann Arndt wspominał o antysemickiej dyskryminacji, jakiej doświadczył w czasie nauki szkolnej. W obliczu narastających prześladowań nazistowskich jego starszy brat Hans Josef wyemigrował już w 1933 roku do Palestyny. W 1935 roku rodzina opuściła Frankfurt nad Odrą i przeniosła się wraz z Hermannem i Peterem do Berlina. Dom przy Ferdinandstraße został sprzedany. Po ukończeniu Szkoły im. Goldschmidta w Berlinie Hermann Aronheim rozpoczął w 1936 roku naukę zawodu murarza.

Po śmierci ojca w 1937 roku matka zajęła się organizacją wyjazdu rodziny. W 1938 roku Hermann Aronheim wyemigrował przez Amsterdam, Londyn i Paryż do Palestyny. Tam, jako Zvi Aharoni, zamieszkał początkowo u

swojego brata w kibucu Alonim koło Hajfy i podjął pracę w rolnictwie. W 1941 roku poślubił pochodzącą z Berlina Ursulę Neumann. Rok później wstąpił do armii brytyjskiej, w której służył między innymi jako tłumacz języka niemieckiego i angielskiego. Koniec II wojny światowej Aharoni przeżył w 1945 roku we Florencji i Wiedniu. W 1946 roku został zwolniony ze służby wojskowej w armii brytyjskiej.

Fot. 3: Zdjęcie klasowe z lat szkolnych; Hermann wyróżniony obwódką

Fot. 4: Zvi Aharoni w okresie służby wojskowej w 1944 roku w Anglii

Po wojnie Aharoni mieszkał w Hajfie, studiował architekturę na Technionie i brał udział w izraelskiej wojnie o niepodległość. W 1948 roku wstąpił do izraelskiej służby bezpieczeństwa wewnętrznego Szin Bet. Później pracował dla Mosadu – izraelskiego wywiadu zagranicznego. W 1960 roku odegrał kluczową rolę w poszukiwaniach Adolfa Eichmanna w Argentynie. Odnalezienie i uprowadzenie Eichmanna z Buenos Aires do Izraela, w którym Zvi Aharoni odegrał kluczową rolę, stało się jednym z najbardziej znanych wydarzeń powojennej historii. Proces Eichmanna odbył się w 1961 roku w Jerozolimie.

Fot. 5: Zvi Aharoni i Ricardo Eichmann wspólnie czytają relację o uprowadzeniu i egzekucji Adolfa Eichmanna

W 1962 roku Aharoni objął kierownictwo jednostki zajmującej się poszukiwaniem lekarza SS Josefa Mengele w Brazylii. Po powrocie do Izraela w 1964 roku przyczynił się do utworzenia wydziału „Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Szkoleń” w Mosadzie.

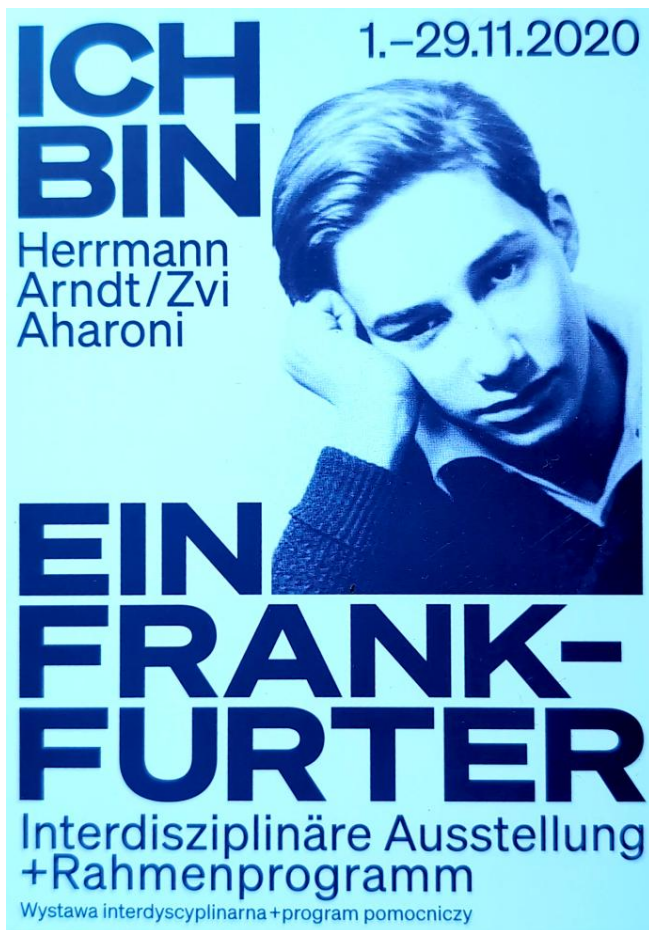
W 1970 roku Aharoni odszedł z Mosadu. Kolejne lata spędził jako

przedstawiciel szwajcarskiego banku w Chinach. W 1973 roku poznał swoją drugą żonę, Val, i w 1974 roku przeprowadził się z nią do Londynu. W 1976 roku wrócił do Izraela i założył własne biuro detektywistyczne w Tel Awiwie.

Gdy w 1980 roku w wieku 92 lat zmarła jego matka Eugenie, opuścił Izrael i wraz z żoną Val ponownie wyjechał do Chin. W 1985 roku osiedlił się ostatecznie w Devon w południowo-zachodniej Anglii.

Fot. 6: Zvi Aharoni w późniejszych latach

Fot. 7: Plakat wystawy „Jestem Frankfurtczykiem” poświęconej Hermannowi Arndtowi / Zvi Aharoni

Ponad pięćdziesiąt lat po emigracji doszło do ponownego nawiązania kontaktu między Hermannem Arndtem i jego rodzinnym miastem. W 1993 roku, z okazji 300-lecia istnienia Gimnazjum im. Fryderyka we Frankfurcie nad Odrą, doszło do pierwszego kontaktu listownego, zainicjowanego przez Petera Staffę. Od tego czasu Hermann Arndt prowadził korespondencję z uczniami i uczniemi gimnazjum. Już w 1994 roku odwiedził swoją dawną szkołę. W 2000 roku z jego inicjatywy w auli szkoły umieszczono tablicę pamiątkową ku czci dwóch zamordowanych kolegów szkolnych. Przy tej okazji Arndt wyraził swoje trwałe przywiązanie do rodzinnego miasta w wymownym zdaniu – „Jestem Frankfurtczykiem”.

Fot. 8: Hermann Arndt z Peterem Staffą, który zainicjował kontakt między uczniami Gimnazjum im. Fryderyka i Arndtem, ok. 2000 roku

Hermann Arndt zmarł 26 maja 2012 roku w południowo-zachodniej Anglii. Jego droga życiowa – żydowskie dzieciństwo w Niemczech, przymusowa emigracja, budowanie nowego życia w Palestynie i Izraelu, udział w rozliczaniu zbrodni nazistowskich oraz późny, ostrożny, lecz trwały powrót do pamięci miasta – łączy historię Frankfurtu nad Odrą z głębokimi przełomami XX wieku.